

Valtuutettu Saila Rinteen ym. valtuutettujen aloite koskien lähidemokratian kehittämistä Raisiossa

Kaupunginvaltuusto 01.03.2021 § 35

Valtuutettu Saila Rintee jätti seuraavan aloitteen:

”Lähidemokratia edistää asukkaiden mahdollisuuksia osallistua kaupungin palveluiden ja toiminnan kehittämiseen. Se parantaa asukkaiden mahdollisuuksia tuoda esille heille tärkeitä asioita. Toimivaa lähidemokratiaa on kehitettävä niin, että asukkaat voivat aidosti vaikuttaa heille tärkeisiin asioihin, esimerkiksi oman asuinalueensa kaavoittamiseen tai palveluihin.

Yksi lähidemokratian toteuttamistapa on osallistuva budjetointi, joka on käytössä jo 40 kunnassa eri puolilla Suomea. Siitä on saatu hyviä kokemuksia ja myös kuntalaki kannustaa kuntia ottamaan asukkaat mukaan talouden suunnitteluun. Osallistuvaa budjetointia toteutetaan esim. Turussa nimellä asukasbudjetti ja viime vuonna turkulaiset pääsivät äänestämään miljoonan euron käyttämisestä.

Tärkeä osa lähidemokratiaa ovat Raisiossa jo toimivat vanhus- ja vammaisneuvosto, nuorisovaltuusto ja seuraparlamentti, joiden toimintaa ja yhteistyötä Raision päättäjien kanssa tulisi entisestään vahvistaa. Lisäksi tulisi harkita maahanmuuttajaneuvoston perustamista Raisioon.

Oikeusministeriön tarjoama verkkopalvelu otakantaa.fi on helppokäyttöinen ja ilmainen kanava kansalaisten, järjestöjen ja viranomaisten vuoropuhelun ja osallistumisen kehittämiseksi. Palvelu helpottaa kansalaisvaikuttamista ja tiedonsaantia sekä lisää päätösten valmistelun ja päätöksenteon läpinäkyvyyttä ja parantaa niiden laatua. Tämän palvelun avulla myös Raisio voisi kartoittaa asukkaiden mielipiteitä erilaisissa hankkeissa ja asioissa.

Raision Vihreä valtuustoryhmä esittää, että Raisiossa aletaan kehittää lähidemokratiaa seuraavin keinoin:

- kokeillaan osallistuvaa budjetointia vuoden 2022 talousarviossa
- tehostetaan tiedottamista valmistelussa olevista ja päätöksentekoon tulevista asioista, kuten kaavoitus ja muut isot hankkeet
- kehitetään raisiolaisten, myös lasten ja nuorten, kuulemista ja osallisuutta eri tavoin, esim. some-kanavia hyödyntäen
- perustetaan maahanmuuttajaneuvosto
- kehitetään nuorisovaltuuston ja eri neuvostojen vaikuttamismahdollisuuksia
- otetaan käyttöön otakantaa.fi –verkkopalvelu

Saila Rintee	Eija Erasvuo
Niko Toivonen	Pekka Heikkilä
Janne Laulumaa	Annika Ollila
Jari Pulkkinen	Sirpa Ek
Aki-Petteri Löfgren	Kimmo Kosonen
Sari Suominen	Emma Lindqvist

Päätös

Aloite merkittiin pöytäkirjaan ja lähetettiin kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Kaupunginhallitus 08.03.2021 § 83

Kaupunginhallitus lähettää - - valtuutettu Saira Rinteen aloitteen koskien lähidemokratian kehittämistä Raisiossa konsernihallinnon valmisteltavaksi - -

Kaupunginhallitus 06.02.2023 § 47

Valmistelija: vs. hallintojohtaja Anni Hakala ja viestintäjohtaja Mirikka Ruohonen, etunimi.sukunimi(at)raisio.fi

Vuoden 2021 aikana on tehty useita aloitteita liittyen tiedonkulkuun, osallistamiseen ja lähidemokratiaan. Toimintaa on kehitetty määrätietoisesti ja moneen valtuustoaloitteiden osoittamiin puutteisiin on jo löydetty ratkaisu. Tästä syystä vastauksessa huomioidaan yhteensä kolme aloitetta.

25.1.2021 Valtuutettu Eeva Savolan ym. valtuutettujen aloite koskien kuntalaisille tarjottavien sähköisten palvelujen tasavertaisuutta

1.3.2021 Valtuutettu Saira Rinteen ym. valtuutettujen aloite koskien lähidemokratian kehittämistä Raisiossa

7.6.2021 Valtuutettu Sari Packalénin ym. valtuutettujen aloite koskien valtuutettujen tiedonsaantia valtuustokauden aikana

Vuoden 2021 aikana on tunnistettu tarve informoida valtuutettuja ja muita luottamushenkilöitä valmistelussa olevista asioista sekä varata valtuutetuille ja muille luottamushenkilöille mahdollisuus esittää kysymyksiä ja näkemyksiä valmistelun aikana ennen asian saattamista päätöksentekoon. Toimintatapoja on kehitetty ja osa on vakiintunut pysyvään käyttöön.

Syksystä 2021 luottamushenkilöiden informointia ja osallistamista on toteutettu mm. järjestämällä infotilaisuuksia sekä seminaarityöskentelyä. Infotilaisuuksien ja seminaarityöskentelyn osalta on myös keskusteltu ennakkoon erityisesti kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston puheenjohtajiston kanssa aiheista, joita halutaan infotilaisuuksissa ja seminaareissa painottaa.

Uusi toimintatapa on saanut positiivista palautetta muun muassa kaupungin uuden strategian sekä talousarvioiden valmistelussa. Valtuustoa osallistettiin mm. sataman ja keskustan kehittämisessä ja infotilaisuuksia on pidetty mm. ympäristöohjelmasta ja Ukrainan tilanteesta.

Näitä työskentelytapoja on tarkoitus jatkaa ja edelleen kehittää. Valtuuston kokousaikataulussa 2023 onkin huomioitu aikavaraukset valtuustoinfoille ja -seminaareille. Myös erillisiä ja yhteisiä lautakuntaseminaareja toteutetaan.

Tiedonkulkua ja osallisuutta kehitetään määrätietoisesti

Kuntalaisten tiedonsaantia ja osallisuutta kehitetään yhtä matkaa valtuuston toimenpiteiden kanssa. Vuonna 2022 toteutettiin asukkaille ja kaupungin muille toimijoille Koronasta ulos, strategia ylös –ideahaku. Kaupunginhallituksen päätöksillä asukkaiden ideoille tarjottiin taloudellista toiminta-avustusta, tavoitteena viedä strategian tavoitteita eteenpäin ja

osallistaa asukkaat strategian toimeenpanoon. Kaupungille tulleista 29 hakemuksesta rahoitettiin loppujen lopuksi 12, ja varattu määräraha käytettiin lähes täysimääräisesti.

Ideakilpailu oli askel kohti osallistuvaa budjetointia, sen käynnistämiseen on varattu 50 000 euroa vuodelle 2023. Osallistuvan budjetoinnin hankkeessa voidaan hyödyntää valtuustoaloitteessa toivottua otakantaa.fi –verkkopalvelua.

Osallistaminen ja uusien toimintamallien rakentaminen tulee myös kaupungin uuden hyvinvointikoordinaattorin tehtävien kautta. Tavoitteena on osallistaa kaupungin eri toimijoita tasavertaisesti. Esimerkiksi vuoden 2023 yhtenä tavoitteena on vaikuttamistoimielinten toiminnan kehittäminen. Vuoden 2023 alusta Varsinais-Suomen hyvinvointialue Varha perusti omat vaikuttamistoimielimet, mm. monikulttuurisuusneuvoston, joihin on nimetty raisiolaiset edustajat.

Asukkaita osallistetaan myös esimerkiksi asukastilaisuuksien avulla. Koronarajoitusten vapautumisen jälkeen asukkaille on järjestetty infotilaisuudet muun muassa keskustan kehittämisestä. Myös alakoululaisille suunnattu lasten parlamentti voitiin toteuttaa vuonna 2022.

Asukastiedottamiseen on useita erilaisia kanavia ja eri-ikäisiä asukkaita pyritään tavoittamaan sekä digitaalisilla että perinteisillä alustoilla. Digitaalisten palveluiden kehittäminen voi parhaimmillaan lisätä palveluiden käyttöä ja saavutettavuutta. Parhaillaan rakennetaan muun muassa kaupungin palveluita yhdistävää verkkokauppaa. Palveluiden helppokäyttöisyyttä kehitetään monen eri tahon osalta.

Kaupungin verkkosivut, tiedotuslehti ja lukuisat sosiaalisen median kanavat pyrkivät kertomaan asukkaille ajankohtaisista asioista, päätöksenteossa olevista asioista ja muita asukkaita kiinnostavista hankkeista. Asukasinfot, tapahtumat ja muut tiedottamisen keinot kasvattavat tasavertaisen osallistumisen mahdollisuuksia.

Esittelijä	Kaupunginjohtaja Eero Vainio
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus antaa valtuustoaloitteisiin edellä olevan vastauksen ja ehdottaa valtuustolle, että valtuusto merkitsee aloitteisiin annetun vastauksen tiedoksi ja toteaa aloitteet loppuunkäsittellyksi.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Kaupunginvaltuusto 20.03.2023 § 33
154/07.01.02/2023

Esittelijä	Kaupunginhallitus
Päätösehdotus	ehdottaa valtuustolle, että valtuusto merkitsee aloitteisiin annetun vastauksen tiedoksi ja toteaa aloitteet loppuunkäsittellyksi.
Päätös	Eeva Savola ehdotti Teija Hurmerinnan kannattamana asian palauttamista valmisteluun. Puheenjohtaja totesi, että keskustelun aikana on tehty kannatettu palautusehdotus ja tiedusteli, voidaanko päätös asiassa tehdä yksimielisesti. Saatuaan myönteisen vastauksen, puheenjohtaja totesi, että asia palautetaan valmisteluun.

Valmistelija: vs. hallintojohtaja Anni Hakala ja viestintäjohtaja Mirkka Ruohonen, etunimi.sukunimi(at)raisio.fi

Vuoden 2021 aikana on tehty useampia valtuustoaloitteita liittyen tiedonkulkuun, osallistamiseen ja lähidemokratiaan. Raision kaupungin toimintaa on kehitetty määrätietoisesti ja esimerkiksi lähidemokratian kehittämiseen on jo löydetty ratkaisuja ja toimintaa kehitetään edelleen.

Valtuustoaloitteessa on nostettu esiin osallistuvan budjetoinnin kokeilu vuoden 2022 talousarviossa. Vuonna 2022 toteutettiin asukkaille ja kaupungin muille toimijoille Koronasta ulos, strategia ylös –ideahaku. Kaupunginhallituksen päätöksillä asukkaiden ideoille tarjottiin taloudellista toiminta-avustusta, tavoitteena viedä strategian tavoitteita eteenpäin ja osallistaa asukkaat strategian toimeenpanoon. Kaupungille tulleista 29 hakemuksesta rahoitettiin loppujen lopuksi 12, ja varattu määräraha käytettiin lähes täysimääräisesti.

Ideakilpailu oli askel kohti osallistuvaa budjetointia, sen käynnistämiseen on varattu 50.000 euroa vuodelle 2023. Osallistuva budjetointi toteutetaan Raisiossa asukasbudjetti-nimellä ja sen käyttöönotto etenee siten, että huhtikuun 2023 aikana valmistellaan asukasbudjetoinnin sivusto sekä ideoiden jättämisen kysely. Ideoiden keruu tapahtuu touko-kesäkuun aikana monikanavaisesti sekä saavutettavuus- ja yhdenvertaisuusnäkökulmat huomioiden. Kuntalaisia osallistetaan mahdollisimman laajasti ja erilaisia keinoja käyttäen. Asukasbudjetoinnin hankkeessa voidaan tarpeen mukaan hyödyntää myös valtuustoaloitteessa toivottua otakantaa.fi –verkkopalvelua. Ideoista valittujen ehdotusten äänestys toteutetaan syyskuun lopussa 2023 ja eniten ääniä saaneet ehdotukset toteutetaan mahdollisuuksien mukaan vuoden 2023 lopussa sekä vuoden 2024 aikana.

Asukasbudjetoinnin käyttöönoton jälkeen ajatuksena on, että asukasbudjettia voitaisiin toteuttaa jatkuvana prosessina siten, että toteutus toimisi yksiin myös talousarvioaikataulun kanssa. Ideoiden keruu ja äänestys tapahtuisi joka toinen vuosi, ja ehdotusten toteutus joka toinen vuosi.

Asukasbudjetin käyttöönotto on yksi keskeinen osa asukkaiden osallistamista. Osallistaminen ja uusien toimintamallien rakentaminen tulee myös kaupungin uuden hyvinvointikoordinaattorin tehtävien kautta. Tavoitteena on osallistaa kaupungin eri toimijoita tasavertaisesti esimerkiksi hyvinvointisuunnitelman ja –kertomuksen laatimisen yhteydessä. Lisäksi vuoden 2023 talousarvion yhtenä tavoitteena on vaikuttamistoimielinten toiminnan kehittäminen ja tätä on lähdetty jo toteuttamaan yhteistyössä toimielinten kanssa. Hyvinvointikoordinaattori on nimetty asiantuntijaksi sekä vanhus- että vammaisneuvostoon ja lisäksi päätöksentekopalveluista on nimetty hallintoasiantuntija sihteeriksi molempiin neuvostoihin. Neuvostojen toimintasäätöjen päivitys on parhaillaan käynnissä yhteistyössä. Varsinais-Suomen hyvinvointialue Varha perusti myös omat vaikuttamistoimielimet vuoden 2023 alusta. Varhan vaikuttamistoimielimiin on nimetty raisiolaiset edustajat ja toimielimiin lukeutuu myös monikulttuurisuusneuvosto.

Asukkaita osallistetaan myös esimerkiksi asukastilaisuuksien avulla. Koronarajoitusten vapautumisen jälkeen asukkaille on järjestetty infotilaisuudet muun muassa keskustan kehittämisestä. Myös alakoululaisille suunnattu lasten parlamentti voitiin toteuttaa vuonna 2022.

Asukastiedottamiseen on useita erilaisia kanavia ja eri-ikäisiä asukkaita pyritään tavoittamaan sekä digitaalisilla että perinteisillä alustoilla. Digitaalisten palveluiden kehittäminen voi parhaimmillaan lisätä palveluiden käyttöä ja saavutettavuutta. Parhailtaan rakennetaan muun muassa kaupungin palveluita yhdistävää verkkokauppaa. Palveluiden helppokäyttöisyyttä kehitetään monen eri tahon osalta.

Kaupungin verkkosivut, tiedotuslehti ja lukuisat sosiaalisen median kanavat pyrkivät kertomaan asukkaille ajankohtaisista asioista, päätöksenteossa olevista asioista ja muita asukkaita kiinnostavista hankkeista. Asukasinfolot, tapahtumat ja muut tiedottamisen keinot kasvattavat tasavertaisen osallistumisen mahdollisuuksia. Kuntalaisten osallistamisen ja tiedottamisen lisäksi on myös tunnistettu tarve informoida valtuutettuja ja muita luottamushenkilöitä valmistelussa olevista asioista sekä varata valtuutetuille ja muille luottamushenkilöille mahdollisuus esittää kysymyksiä ja näkemyksiä valmistelun aikana ennen asian saattamista päätöksentekoon. Toimintatapoja on kehitetty ja osa on vakiintunut pysyvään käyttöön.

Syksystä 2021 luottamushenkilöiden informointia ja osallistamista on toteutettu mm. järjestämällä infotilaisuuksia sekä seminaarityöskentelyä. Infotilaisuuksien ja seminaarityöskentelyn osalta on myös keskusteltu ennakkoon erityisesti kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston puheenjohtajiston kanssa aiheista, joita halutaan infotilaisuuksissa ja seminaareissa painottaa.

Uusi toimintatapa on saanut positiivista palautetta muun muassa kaupungin uuden strategian sekä talousarvion 2022 valmistelussa. Valtuustoa osallistettiin mm. sataman ja keskustan kehittämisessä ja infotilaisuuksia on pidetty mm. ympäristöohjelmasta ja Ukrainan tilanteesta.

Näitä työskentelytapoja on tarkoitus jatkaa ja edelleen kehittää. Valtuuston kokousaikataulussa 2023 onkin huomioitu aikavaraukset valtuustoinfoille ja -seminaareille. Myös erillisiä ja yhteisiä lautakuntaseminaareja toteutetaan.

Esittelijä	Kaupunginjohtaja Eero Vainio
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus ehdottaa valtuustolle, että valtuusto merkitsee aloitteeseen annetun vastauksen tiedoksi ja toteaa aloitteen loppuunkäsitellyksi. Pöytäkirja tämän asian osalta tarkastetaan heti.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Kaupunginvaltuusto 24.04.2023 § 61
538/00.01.02.00/2023

Esittelijä	Kaupunginhallitus
Päätösehdotus	ehdottaa valtuustolle, että valtuusto merkitsee aloitteeseen annetun vastauksen tiedoksi ja toteaa aloitteen loppuunkäsitellyksi.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.